

Неодноразовий призер чемпіонатів ЦР ДСТ «Буревісник» 1962-1967 роки. Встановив 18 рекордів області (стрибок у висоту, 110м с/б, 400м с/б, десятиборство). З 1964 по 2000 роки – викладач кафедри легкої атлетики Кременецького та Тернопільського державних педінститутів. Підготував 4 майстри спорту з легкої атлетики. Його вихованці неодноразово ставали переможцями та призерами змагань серед ВНЗ України і чемпіонатів України з легкої атлетики. Помер в 2015 році.

Цей список не є повним, але віримо, що на прикладі досягнень цих людей зросте молоде покоління легкоатлетів, які гідно продовжать спортивні традиції та славу нашого краю, кафедри легкої атлетики та Тернопільського національного педагогічного університету ім.В.Гнатюка.

Список літератури:

1. Єднак В. Д. Розвиток легкої атлетики в Тернопільській області / В. Д. Єднак, О. І. Степанюк. // Міжнародні читання пам'яті професора Богдана Шияна. / Збірник наукових праць.. – 2015. – С. 99–103.
2. Степанюк О. І. Легка атлетика Тернопільщини: Історичний аспект / Олександр Іванович Степанюк. – Тернопіль: Вектор, 2016. – 250 с.

Іваськів С.М. Васірук М.С.

СПОРТ І ОЛІМПІЙСЬКА ОСВІТА

*Тернопільський національний педагогічний університет
ім. Володимира Гнатюка*

Анотація. Анкетування студентів факультету фізичного виховання показало, що рівень знань про олімпізм у значній мірі залежить від їхпортивної кваліфікації. Тренери недостатньо уваги приділяють освідченості спортсменів з питань їх олімпійської освіти.

Annotation. The article provides data of the survey of student-athletes on the issues of Olympism. It is shown that the higher sports qualification is, the higher spectrum of knowledge on Olympism a student has

Засновник сучасного олімпійського руху, відомий історик, літератор, педагог, соціолог, барон П'єр де Кубертен визначав олімпізм не тільки як систему міжнародних змагань, але перш за все як життєву філософію, яка сприяє поєднанню у гармонійне ціле якостей тіла, волі та розуму, поєднанню спорту з культурою і освітою. У своїй "Оде о спорте", за яку отримав золоту олімпійську медаль на Іграх V Олімпіади в 1912 році, П'єр де Кубертен обґрунтував основні ідеали олімпізму, яким вже більше чотирьох тисячоліть. Серед найбільших цінностей спорту, як відомо, є насолода, гармонія, справедливість, радість, благодорождство, прогрес і мир [1].

В Олімпійській хартії зазначено, що метою олімпізму є залучення спорту для гармонійного розвитку людини [2].

Для розвитку олімпійського руху в країні особливе значення має формування об'єктивної системи знань в сфері олімпійського спорту, Одним із засобів поширення знань про олімпійський рух, його історію та сучасність є олімпійська освіта, мета якої -поширення етичних, культурних і виховних цінностей олімпізму серед різних соціальних груп населення, та залучення ,перш за все дітей та молоді до систематичних занять фізичними вправами, підвищення їх зацікавленості до фізичної культури і спорту.

Дослідження В.К.Бальсевич, Л.І.Лубишевої, В.Н.Платонова показують, що система фізкультурно-спортивної роботи, яка існує у вищих навчальних закладах, нажаль, не дозволяє у повному об'ємі реалізувати величезний гуманістичний, культурний потенціал фізкультурно-спортивної діяльності. Окрім того, багато фактів свідчать про зростаючу девальвацію олімпійських ідеалів та цінностей у сфері студентського спорту і спорту взагалі. Багатьох молодих людей спортивна діяльність захоплює зовсім не як сфера прояву естетики, моральності, культури, засіб гармонійного розвитку, а перш за все тому, що тут можна заробити гроші, спостерігати і проявляти жорстокість, агресивність, грубу фізичну силу. Серед молодих спортсменів все частіше спостерігається бажання досягти перемоги за будь-яку ціну, навіть за рахунок здоров'я, порушення моральних норм та олімпійських принципів. Нині, коли рівень спортивних досягнень безупинно зростає, і перемога в змаганнях досягається все важче, деякі тренери і спортсмени використовують заборонені засоби підвищення працездатності організму. Використання заборонених засобів ставить під сумнів чесне суперництво, правила справедливої гри. Це суперечить етиці олімпійського руху [2, 5].

Враховуючи цю ситуацію, потрібно вести інтенсивний пошук нових напрямків роботи у фізкультурних вищих навчальних закладах, адже сучасна духовна ситуація на Україні, разом з іншими засобами, вимагає гуманізації фізичного виховання молоді, що на наш погляд, полягає у посиленні моральних чинників мотивації під час занять спортом, орієнтації на олімпійські цінності, які спрямовані на формування моральних якостей молоді, визначення принципів і норм спортивних стосунків і спілкування, які відповідають уявленням про високу культуру особистості та суспільства.

Важливою проблемою сьогодення постає олімпійське виховання спортсменів різної кваліфікації. Перед викладачами, тренерами стоїть завдання формувати у своїх підопічних спортивну культуру та знання про гуманістичні ідеали і освітні цінності, які можуть бути реалізовані у спорті, житті [4]. Тому дослідження становлення й розвитку освітніх цінностей молоді нині є актуальним і важливим аспектом відродження духовності громадян України.

Метою нашого дослідження є визначення знань про олімпізм у спортсменів різної кваліфікації, студентів факультету фізичного виховання і їх залучення до пропаганди олімпізму серед дітей і молоді під час різноманітних спортивно-масових заходів і проходження практик у загально освітніх школах і ДЮСШ. З цією метою нами проведено анкетування студентів анкетою " Олімпієць-взірець до якого мають прагнути всі", розробленою міжнародною науково-дослідницькою групою. Анкета містила 24 питання, які дозволили отримати відомості про рівень знань з олімпізму, основні джерела освіти з олімпізму та ставлення сучасної молоді до олімпійських ідеалів, принципів та цінностей.

Перед заповненням анкет проводився інструктаж. Зверталася увага на те, що відповіді на поставлені в анкеті запитання повинні бути об'єктивні і відверті. Якщо хтось не в змозі відповісти на якесь із запитань, то потрібно написати "не знаю" або "від відповіді утримуюсь".

У дослідженні брало участь 60 студентів факультету фізичного виховання (30-студентів масових розрядів; 18- 1- розрядників і 12 – мс і кмс).

Спортсмен творить і формується як особистість не тільки у процесі безпосередньої спортивної діяльності, а в умовах специфічних суспільних відносин. Для нього обов'язкова та необхідна діяльність, пов'язана з навчанням, працею, вихованням, пізнанням, спілкуванням тощо, оскільки спорт (на рівні спорту вищих досягнень) виступає як специфічна форма творчої діяльності [3].

Яким же чином видатні спортсмени можуть впливати на розвиток олімпійського спорту і інших сфер людської діяльності?

По-перше, спортсмени створюють унікальне за красою та емоційністю видовище, що приваблює на трибуни спортивних споруд сотні тисяч глядачів, а до екранів телевізорів – мільярди телеглядачів в усіх куточках земної кулі.

По-друге, спортсмени, демонструючи свої можливості, як ніхто інший сприяють зростанню популярності країни, представниками якої вони є. Особливо важливо це для країн, що не мають стабільного авторитету на світовій політичній і економічній аренах і прагнуть зміцнити своє положення в очах світової спільноти. Це думка не фахівців в області спорту, а видних державних і політичних діячів різних країн.

По-третє, спорт має величезний виховний вплив на підрастаюче покоління, значна частина якого прагне бути схожими на спортивних кумирів. В першу чергу це стосується величезної кількості молодих людей, що активно займаються спортом у дитячих спортивних школах, спортивних групах шкіл і вузів, спортивних інтернатах і школах олімпійського резерву. В Іграх Олімпіади бере участь близько 10 тисяч видатних спортсменів, але в країнах, які вони представляли, сотні мільйонів дітей, підлітків, хлопців і дівчат віддають заняттям

олімпійськими видами спорту значну частину своїх сил і часу, тому для них учасники Ігор слугують прикладом не лише в спорті, але і в житті. Проте значно більше дітей і молоді різних країн не займаються активно спортом, під впливом виступів і способу життя відомих спортсменів прагнуть до фізичної досконалості і здорового способу життя.

По-четверте, спортсмени беруть активну участь у суспільному житті, підтримуючи, наприклад, в процесі передвиборних кампаній державних діячів, різні добродійні акції.

По-п'яте, своїм постійним прагненням до прогресу спортсмени стимулюють наукові дослідження в галузі теорії і методики підготовки спортсменів, різних забезпечуючих дисциплін (біомеханіки, фізіології, медицини, психології тощо), розробку та виробництво нового високоєфективного інвентарю й устаткування, спортивної форми, продуктів харчування. [2,6].

Дані, отримані в результаті анкетування свідчать про те, що основній масі студентів знайомий термін "олімпізм", але дати повного визначення вони не змогли. Респонденти, які брали участь у дослідженні мають різні рівні знань з олімпізму. Найбільше відповідей на запитання "Дайте визначення поняття "олімпізм" звучить так: "Олімпізм – виховання гармонійно розвинутої людини" (54,2 %); 13,8 % студентів I-го розряду вважають, що олімпізм – це наука, деякі з них стверджують, що це – елемент культури. 10,6 % студентів плутають олімпізм із Олімпійським рухом, 15,5 % не змогли відповісти на питання і написали "не знаю". І лише 5,9 % дали правильну відповідь.

Аналіз анкет майстрів спорту і кандидатів показав, що вони краще розуміють поняття "олімпізм" і дали відносно повну відповідь на поставлене запитання. 59,2 % з них знають, що олімпізм – це філософія життя, яка поєднує в єдине, ціле якості тіла, волі та розуму. 19,7 % спортсменів першого розряду і 17,9 % спортсменів масових розрядів відповіли, що олімпізм виступає як загальнолюдська цінність, як показник розвитку фізичної культури молоді. І лише 21,1 % спортсменів не змогли відповісти на питання і написали "не знаю".

Частина респондентів (спортсмени), які брали участь у дослідженні, вважають принцип олімпізму у взаємовідносинах людей дуже важливим. Однак, їхні відповіді були нерівноцінними. 69,2 % достатньо чітко висловили свої думки про значення олімпізму у взаємовідносинах людей, продемонстрували свою обізнаність в цьому питанні, добре усвідомлюють суспільне та загальнодержавне значення олімпізму та його роль у справі будівництва розвиненої держави. Респонденти також усвідомлюють і політичне значення цього принципу – мирне співіснування держав з різним політичним устроєм, розвиток міжнародних відносин. Зрозумілий спортсменам і моральний аспект олімпізму. Моральне виховання у системі олімпійської освіти займає особливе місце, оскільки заняття

фізичними вправами і спортом дає можливості для формування моральних принципів.

40,9 % розуміють важливість олімпізму для суспільства та мирного співіснування систем, держав і народів, але дати змістовного обґрунтування своєї думки не змогли. В цілому спортсмени зрозуміли, що поєднання спорту, мистецтва, архітектури, культури і техніки є основа олімпізму. 15,3 % спортсменів дали змістовну відповідь на запитання про значення принципу олімпізму у взаємовідношеннях людей. Це дало можливість судити про їх знання і розуміння принципу олімпізму у широкому масштабі. 65,5 % респондентів відповіли, що принцип олімпізму має велике значення для суспільства, а деякі з них додали ще "виховне і організаційне". Аналізуючи ці відповіді можна припустити, що частина цих респондентів не розуміють важливості олімпізму у всіх його аспектах. 19,2 % студентів від відповіді ухилились.

На запитання "Хто був засновником сучасних Олімпійських ігор?" правильно відповіли 73 % майстрів спорту, 66 % кандидатів у майстри спорту і 55 % спортсменів I-го розряду. Девіз Олімпійських ігор знають 99 % майстрів спорту, 92 % кандидатів у майстри спорту, 85 % спортсменів I-го розряду. Мало обізнані спортсмени про олімпійську символіку, правильні відповіді у 17 % майстрів спорту, 14 % кандидатів у майстри спорту, 9 % спортсменів I-го розряду.

Окремий блок анкетних запитань мав з'ясувати основні джерела освітченості і обізнаності спортсменів різної кваліфікації про олімпізм. Встановлено, що основними джерелами отримання інформації про олімпійський рух, олімпізм спортсмени вказали телебачення – від 50 % до 100 %; газети, журнали, підручники – від 30 % до 60 %; на заняттях – від 20 % до 50 %; тренера – від 10 % до 20 %.

Наші дослідження показали, що рівень знань про олімпізм у значній мірі залежить від кваліфікації спортсменів, чим вища кваліфікація тим вищий рівень знань і можливість їх використання у пропагандистських цілях. Тренери масового спорту недостатньо уваги приділяють олімпійській освіті своїм підопічним, а це сотні тисяч дітей які можуть пропагувати ідеї олімпізму у своїх школах, класах дворах.

Список літератури:

1. Агеев В.У., Ходоров А.М. Пять колец: идеи и мораль. – Л.: Лениздат, 1985. – 160 с.
2. Бугреев А.Н. Олимпизм и глобальные проблемы современности // Совр. Олимп. спорт. – К., 1993, С. 23 – 24.
3. Булатова М.М. Система олімпійської освіти в Україні та нові форми її впровадження. Олімпійська освіта. IX Міжн. Наук. конгрес "Олімпійський спорт і спорт для всіх" 75-річчя НУФВСУ. 2005, С.-45
4. Вацеба, О.М., В.П.Юхимук. Актуальні проблеми олімпійської освіти в загальноосвітніх навчальних закладах України. Олімпійська освіта. IX Міжнародний науковий конгрес "Олімпійський спорт і спорт для всіх" 75-річчя НУФВСУ. 2005, С.48

5. Ермолова В.М. Олімпійська освіта у школі.- К.: 2009.-85 с.

6. Лубышева Л.И. Современный ценностный потенциал физической культуры и спорта и пути его освоения обществом и личностью // Теория и практика физической культуры. – 1997. - № 6. – С. 10 – 15.

Ігнатенко В.М.¹ Кравчук В.В.¹

Огнистий А.В.²

<https://orcid.org/0000-0002-4748-1900>

ДІЯЛЬНІСТЬ МІСЦЕВОГО ОСЕРЕДКУ «НОК УКРАЇНИ» В ТЕРНОПІЛЬСЬКІЙ ОБЛАСТІ – ДОСЯГНЕННЯ, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ

¹ Тернопільське обласне відділення НОК України

² Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка

Анотація. У публікації розкривається діяльність Тернопільського обласного осередку Національного олімпійського комітету України.

Ключові слова. Олімпійський комітет, Олімпійська академія.

Abstract. The publication discloses the activities of the Ternopil Oblast Branch of the National Olympic Committee of Ukraine.

Keywords. Olympic Committee, Olympic Academy

У 2019 році діяльність Тернопільського обласного відділення Національного олімпійського комітету ознаменувалась низкою заходів та подій, які можна виокремити окремими пунктами [4,5].

1. Вагомі досягнення осередку за 2019 рік.

Спільно з Тернопільським національним педагогічним університетом ім. Володимира Гнатюка, Олімпійською академією України юридично оформлено творчу наукову лабораторію фізичного виховання, спорту та олімпійської освіти «Сократ», та підписано договір про співпрацю з регіональними осередком.

Представники Тернопільського обласного відділення НОК України та Олімпійської академії України разом із гостями Рівненської та Волинської областей прийняли участь у Всеукраїнській науково-практичній конференції «Культурна спадщина олімпійського руху в системі гуманітарної освіти школярів» другий день якої відбувався у мальовничому куточку нашої області місті Кременець.

Гості відвідали єдину в Україні діючу санну трасу, змогли поспілкуватись із президентом федерації санного спорту України, членом виконкому Національного олімпійського комітету України Анатолієм Малищиком, учасником Олімпійських ігор Андрієм Мандзійом, тренерами та їх вихованцями. Найсміливіші учасники конференції малу змогу випробувати відчуття спуску санною трасою.